

~ Методологија ~

БИЛАНС НАФТЕ И ДЕРИВАТА НАФТЕ

ПРАВНИ ОСНОВ

Статистичка активност се спроводи на основу Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Статистичког програма Републике Српске за период 2022-2025. година.

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

ЦИЉ СТАТИСТИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Израда годишњег енергетског биланса нафте и деривата нафте.

ЈЕДИНИЦЕ ПОСМАТРАЊА / ИЗВЈЕШТАЈНЕ ЈЕДИНИЦЕ

При прикупљању података од извјештајних јединица обухваћени су пословни субјекти који се баве производњом и трговином нафте и деривата нафте. Подаци о финалној потрошњи деривата нафте у индустрији прикупљају се од предузећа која су према Класификацији дјелатности (КД БиХ заснована на NACE Rev.2) разврстана у подручје В – Вађење руда и камена и С – Прерађивачка индустрија (осим области 05, 06 и 19). Извјештаје подносе и дијелови неиндустријских предузећа који обављају индустријску дјелатност.

ОБУХВАТ

Овом статистичком активношћу су обухваћени пословни субјекти на територији Републике Српске који се баве производњом и трговином нафте и деривата нафте.

МЕТОД, ВРИЈЕМЕ И ИЗВОРИ ПРИКУПЉАЊА ПОДАТАКА

Подаци се прикупљају у годишњој периодици примјеном извјештајног метода. Извори прикупљања података су:

- *Годишњи извјештаји:*
 - Годишњи извјештаји о производњи и потрошњи нафте и деривата нафте – Пословни субјекти који се баве производњом нафтних производа (ЕН-Н1-Г и ЕН-Н2-Г).

-
- Годишњи извјештај о трговини енергентима – пословни субјекти који се баве трговином на велико течним горивима (ЕН-ТЕ-Г).
 - Годишњи извјештај о утрошку енергије и горива у индустрији – пословни субјекти из области индустрије (ЕН-УГЕ-Г).
 - *Редовне статистичке активности* из области статистике индустрије, грађевинарства, спољне трговине, саобраћаја, пољопривреде и шумарства.

ОБАВЕЗА ЗАШТИТЕ ПОВЈЕРЉИВИХ ПОДАТАКА

Објављују се само збирни подаци за ниво Републике Српске. Повјерљиви подаци су заштићени у складу са члановима 25. и 27. Закона о статистици Републике Српске („Службени Гласник Републике Српске“, број 85/03) и у складу са Правилником о заштити повјерљивих података.

ДЕФИНИЦИЈЕ

Сирова нафта је минерално уље природног поријекла које обухвата мјешавину угљоводоника и повезаних нечистоћа, као што је сумпор.

Рафинеријска сировина је прерађено гориво које се користи за даље процесе без мијешања. Уз помоћ даљих процеса, биће претворено у једну или неколико компоненти и/или у крајњи производ.

Адитиви су нехидрокарбонске компоненте додате или помијешане са производима како би промијениле карактеристике горива.

Рафинеријски гас је мјешавина некондензованих гасова који се углавном састоје од водоника, метана, етана и олефина добијених дестилацијом сирове нафте или прерадом нафтних производа у рафинеријама, укључујући и гасове који се враћају из петрохемијске индустрије.

Течни нафтни гас (ТНГ) је нископарафински угљоводоник добијен из процеса у рафинеријама, постројењима за стабилизацију сирове нафте и природног гаса и углавном се састоји из пропана (C3H8) и бутана (C4H10) или њихове комбинације.

Моторни бензин је мјешавина лаганих угљоводоника дестилованих на температури између 35°C и 215°C. Користи се као гориво за motore са унутрашњим сагоријевањем који се пале преко варница.

Дизелско гориво је средњи дестилат који се употребљава за погон дизел мотора код аутомобила, камиона бродова и друго.

Уље за ложење (екстра лако) је средњи дестилат који се употребљава у индустрији и за комерцијалне потребе.

Уље за ложење (мазут) је тешко уље добијено прерадом сирове нафте. Употребљава се као гориво у енергетским постројењима, индустрији и друго. Садржај сумпора може да буде виши или мањи од 1%.

Моторни бензин = безоловни моторни бензин + оловни моторни бензин + платформат

Остали деривати нафте = рафинеријски гас + нафтни кокс + сумпор + вакуум остатак + керозин и млазно гориво

Примљено у Републику Српску и Испоручено из Републике Српске подразумева сав улаз нафте и деривата нафте у Републику Српску, односно сав излаз из Републике Српске по било ком основу.

Салдо залиха је разлика између почетних и крајњих залиха посматране године. Повећање залиха приказује се као негативан број, а смањење залиха приказује се као позитиван број.

Утрошак за производњу енергије обухвата количине деривата нафте потрошене за добијање других облика енергије (електричне и топлотне енергије).

Сопствена потрошња у енергетском сектору обухвата потрошњу енергије за погонске сврхе у енергетском сектору.

Енергија расположива за финалну потрошњу представља енергију која је на располагању крајњим корисницима. Израчунава се тако што се од збира укупно произведених деривата нафте, деривата нафте примљених у Републику Српску (увоз и набавка из Федерације БиХ) и салда залиха одузме количина испоручена из Републике Српске (извоз и продаја Федерацији БиХ), утрошак за производњу енергије и сопствена потрошња у енергетском сектору.

Финална потрошња за неенергетске сврхе обухвата финалну потрошњу расположиве енергије као сировине у технолошком процесу за производњу неенергетских производа.

Финална потрошња за енергетске сврхе обухвата финалну потрошњу расположиве енергије за енергетске сврхе у индустрији, грађевинарству, саобраћају, домаћинствима, пољопривреди и код осталих потрошача (школство, здравство, администрација, итд.).

УСАГЛАШЕНОСТ СА МЕЂУНАРОДНИМ ПРЕПОРУКАМА И СТАНДАРДИМА

Годишњи енергетски биланс за нафту и деривате нафте је у сагласности са препорукама IEA/OECD/EUROSTAT.

Основна регулатива којом се дефинишу правила у вези са истраживањима енергетске статистике је Регулатива 1099/2008 и приручник за енергетску статистику Eurostat и International Energy Agency (IEA) (https://www.iea.org/publications/freepublications/publication/statistics_manual.pdf).

ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОВОЂЕЊА СТАТИСТИЧКЕ АКТИВНОСТИ

ОРГАНИ ЗА ПРОВОЂЕЊЕ АКТИВНОСТИ

Одговорни произвођач биланса нафте и деривата нафте јесте Републички завод за статистику Републике Српске.

Прикупљање, унос и обрада података се обавља у Одјељењу производних статистика Завода. Подаци о утрошку енергије и горива у индустрији се прикупљају у подручним јединицама Завода за статистику Републике Српске.

ОБАВЕЗНОСТ ДАВАЊА ПОДАТАКА

Извјештајне јединице су дужне да достављају податке Републичком заводу за статистику Републике Српске у складу са Законом о статистици Републике Српске („Службени Гласник Републике Српске“, број 85/03).

ПЕРИОДИКА ПРОВОЂЕЊА АКТИВНОСТИ

Рок да извјештајне јединице доставе попуњен извјештај ЕН-УГЕ-Г надлежном статистичком органу је 24.04. док остале извјештаје (ЕН-Н1-Г, ЕН-Н2-Г и ЕН-ТЕ-Г) треба да доставе до 31.05.

Рок да Републички завод за статистику објави податке је 30.11. текуће године за претходну годину.

ИНСТРУМЕНТАРИЈУМ

Годишњи извјештаји за енергетику.

Regulation EC 1099/2008 и приручник за енергетску статистику (Energy Statistics Manual).

ПУБЛИКОВАЊЕ

Подаци се објављују у оквиру годишњег саопштења „Биланс нафте и деривата нафте“ и у статистичком билтену „Енергетски биланси“.

Припремила:

Рада Липовчић

Посљедње ажурирање:

17.06.2025.